

LIETUVOS KREDITŲ VALDYMO ĮMONIŲ ASOCIACIJA
J. k. 300041555, Žalgirio g. 90, B korpusas, Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Dokumento Nr. SD19/010

NUOMONĖ

Dėl 2019-04-12 nutarimo projekto

Dėl Lietuvos Respublikos skolų išieškojimo įmonių įstatymo projekto Nr. XIII P-1741(2)
2019 m. balandžio 18 d., Vilnius

Lietuvos kreditų valdymo įmonių asociacija, kuri atstovauja 10 didžiausių šalies kreditų valdymo įmonių, susipažino su 2019-04-12 Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos (toliau - Ministerija) parengtu nutarimo dėl Lietuvos Respublikos skolų išieškojimo įmonių įstatymo projekto Nr. XIII P-1741(2) (toliau - Įstatymo projektas) projektu (toliau - Nutarimo projektas) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei teikia nuomonę dėl Nutarimo projekto.

Dėl Ministerijos teikiamų siūlymų

Nutarimo projektu Ministerija:

- Siūlo nelicencijuoti skolų išieškojimo veiklos (Nutarimo projekto 1 punktą);
- Kelia klausimą dėl civilinės atsakomybės draudimo sumos ir pagrindinių draudimo sąlygų įtvirtinimo Įstatyme (Nutarimo projekto 5 punktą);
- Siūlo nenumatyti konkrečios priežiūros institucijos paliekant tai spręsti Vyriausybei (Nutarimo projekto 10 punktą);
- Siūlo atsisakyti nuostatų dėl skolų išieškojimo įmonių veiklos priežiūros funkcijų suteikimo Lietuvos kreditų valdymo įmonių rūmams (Nutarimo projekto 10 punktą).

Lietuvos kreditų valdymo įmonių asociacija linkusi nesutikti su šiais Nutarimo projektu teikiamais siūlymais dėl žemiau dėstomų priežasčių.

Skolų išieškojimo veiklos licencijavimas (Nutarimo projekto 1punktas). Lietuvos kreditų valdymo įmonių asociacija siūlo atsižvelgti ir įvertinti tai, kad skolų išieškojimo veiklos licencijavimo klausimas šiuo metu yra svarstomas ir Europos Sąjungos lygiu. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje dėl kredito administratorių, kredito pirkėjų ir užstato realizavimo COM/2018/0135 final - 2018/063 (COD) numatoma, kad kredito administratorių (asmenų, kurie kreditoriaus vardu atlieka skolų administravimo veiksmus) veikla bus licencijuojama. Direktyva šiuo metu yra derinimo stadijoje Europos Komisijoje. Įgyvendinant minėtą direktyvą, skolų išieškojimo veiklos licencijavimo klausimas neabejotinai bus keliamas ir Lietuvoje, todėl siūlytina įvertinti šios direktyvos nuostatas ir ją keliamus reikalavimus dar prieš priimant Lietuvos Respublikos skolų išieškojimo įmonių įstatymą.

Civilinės atsakomybės draudimas (Nutarimo projekto 5 punktą). Lietuvos kreditų valdymo įmonių asociacija palaiko Įstatymo projekto autorių siūlymą numatyti skolų išieškojimo įmonių verslo civilinės atsakomybės draudimą nenurodant konkrečios draudimo sumos ir sąlygų. Šiuo metu Lietuvoje veikia daug skolų išieškojimo įmonių, jų dydis ir valdomų skolų portfeliai labai skiriasi, pvz. įmonės, kurioje dirba vienas darbuotojas, skolų portfelis galimai sudaro 10 000 Eur, kai tuo tarp kitos įmonės, kurioje dirba 40

darbuotojų, skolų portfelis gali sudaryti ir 10 000 000 Eur. Atsižvelgiant į skirtingą skolų išieškojimo įmonių dydį ir valdomų skolų apimtį, numatyti vieną visoms įmonėms draudimo sumą būtų neteisinga, kadangi mažoms įmonėms ši suma gali tapti finansiškai nepakeliama ir atvirkščiai, didelėms įmonėms nebūtų reikšminga. Manytina, kad draudimo suma ir pagrindinės draudimo sąlygos turėtų būti numatytos ne įstatyme, o poįstatyminiame akte. Tuo tarpu, siekiant užtikrinti prevencinį poveikį skolų išieškojimo įmonėms, draudimo suma turėtų būti diferencijuojama pagal skolų išieškojimo įmonių dydį bei valdomo skolų portfelio dydį.

Priežiūros institucija (Nutarimo projekto 10 punktas). Lietuvos kreditų valdymo įmonių asociacija palaiko įstatymo projekto autorių siūlymą, kad skolų išieškojimo įmonių priežiūros institucija turėtų būti įvardinta įstatyme ir ja turėtų būti Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija. Būtent Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija yra atsakinga už Lietuvos Respublikos ūkio politiką ir ūkio subjektų, kas yra skolų išieškojimo įmonės, priežiūrą. Ministerija taip pat yra verslo priežiūros veiklos gerinimo Lietuvoje koordinatore. Atsižvelgiant į tai, manytina, kad skolų išieškojimo įmonių, kurios yra privatūs ūkio subjektai, priežiūra yra Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos kompetencijos ribose ir būtent ši ministerija turėtų būti skolų išieškojimo įmonių priežiūros institucija.

Lietuvos kreditų valdymo įmonių rūmai (Nutarimo projekto 10 punktas). Lietuvos kreditų valdymo įmonių asociacija palaiko įstatymo projekto autorių siūlymą ir nesutiktų su Ministerijos pozicija, kuria siūloma atsisakyti įstatymo projekto nuostatų, kuriomis Lietuvos kreditų valdymo įmonių rūmams suteikiamos skolų išieškojimo įmonių veiklos priežiūros funkcijos. Siekiant užtikrinti nepriekaištingą skolų išieškojimo veiklos mechanizmą, o taip pat tinkamą skolų išieškojimo įmonių veiklos priežiūrą, būtina numatyti realiai veikiantį šių įmonių veiklos priežiūros ir koordinavimo aparatą. Įvedus skolų išieškojimo įmonių savivaldos mechanizmą, būtų maksimaliai koordinuojama šių įmonių veikla, nustatytos profesinės veiklos etikos taisyklės ir prižiūrėta, kaip šių taisyklių bei skolų išieškojimo įmonių įstatymo reikalavimų yra laikomasi. Šias funkcijas efektyviausiai įgyvendintų asociacija, kurios nariai be kita ko, įnašais išlaikytų savivaldos mechanizmą ir tokiu būdu būtų taupomos valstybės lėšos. Reikia paminėti tai, kad savivaldos mechanizmas yra pasirinktas bei sėkmingai taikomas ir kitose srityse, pvz. draudimo brokerių savivalda, antstolių savivalda, notarų savivalda.

Dėl kitų Lietuvos Respublikos skolų išieškojimo įmonių įstatymo projekto Nr. XIII P-1741(2) nuostatų

Nutarimo projekte nekalbama, tačiau Lietuvos kreditų valdymo įmonių asociacijos nuomone, svarbu atkreipti dėmesį ir išspręsti ikiteisminio išieškojimo išlaidų atlyginimo klausimą.

Išieškojimo išlaidos. Rengėjai įstatymo projekte nenumato, tačiau Lietuvos kreditų valdymo įmonių asociacija siūlo į įstatymą įtraukti nuostatą, leidžiančią skolų išieškojimo įmonėms iš skolininko reikalauti atlyginti skolos išieškojimo išlaidas. Skolos išieškojimo išlaidų dydį, apskaičiavimo ir apmokėjimo tvarką turėtų nustatyti priežiūros institucija. Toks reglamentavimas yra reikalingas, kadangi:

- Išieškojimo išlaidų įtvirtinimas suteiktų teisinį aiškumą bei apibrėžtumą, užkirstų kelią skolų išieškojimo įmonių, taikančių skirtingus mokesčius skolininkams, piktnaudžiavimui;
- Skolų išieškojimo įmonėms draudžiant iš skolininko reikalauti išieškojimo išlaidų atlyginimo, nukentės kreditoriai, tame tarpe ir valstybės įmonės (viešųjų pirkimų atveju), kadangi kils skolų išieškojimo paslaugų kainos, už kurias turės sumokėti patys kreditoriai. Atitinkamai, kils kreditorių teikiamų paslaugų (komunalinių, telekomunikacijų ir kt.) kainos, kurias turės mokėti vartotojai;
- Išlaidų atlyginimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.57 str. numatantis, kad „su prievolės įvykdymu susijusias išlaidas turi apmokėti skolininkas, jeigu įstatymai ar sutartis nenumato

ko kita“, o taip pat Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.249 str. 4 d. 3 p., numatanti, kad „be tiesioginių nuostolių ir negautų pajamų, į nuostolius įskaičiuojamos protingos išlaidos, susijusios su nuostolių išieškojimu ne teismo tvarka“;

- Išieškojimo išlaidų reglamentavimas sumažintų skolininkų piktnaudžiavimą vėluojant atsiskaityti už suteiktas paslaugas, prekes ir kt. Išieškojimo išlaidų numatymas būtų kaip prevencinė priemonė ir atgrasintų skolininkus nuo pavėluotų atsiskaitymų. Būtina atlikti lemiamą reikšmę turinčius pakeitimus siekiant įtvirtinti atsiskaitymo laiku kultūrą ir siekiant išvengti skolininkų piktnaudžiavimo nemokėti įsiskolinimų;
- Galimybė gauti išieškojimo išlaidas o, taip pat jų dydžiai numatyti ne vienoje Europos valstybėje ir tai laikoma gerąja praktika (Vokietijoje, Nyderlanduose, Latvijoje, Jungtinėje Karalystėje, Danijoje).

Lietuvos kreditų valdymo įmonių asociacija atkreipia dėmesį ir į tai, kad tokios pat pozicijos dėl Įstatymo projekte numatytų netesybų ribojimo ir išieškojimo išlaidų laikosi ir kiti kreditorius atstovaujantys asmenys (FINTECH Lietuva asociacijai „INFOBALT“, Finansinių paslaugų įmonių asociacija FINCO ir kt.), įstatymo leidėjui pateikę konkrečius pasiūlymus dėl Lietuvos Respublikos skolų išieškojimo įmonių įstatymo projekto Nr. XIII P-1741(2) keitimo.

Teisėtų lūkesčių užtikrinimas. Jeigu būtų nuspręsta neatsižvelgti į Lietuvos kreditų valdymo įmonių asociacijos siūlymus dėl netesybų ribojimo, būtina įvertinti siūlomą reglamentavimą ir užtikrinti teisėtų lūkesčių principo įgyvendinimą. Įstatyme neturėtų būti nuostatų, kuriomis iš esmės būtų bloginamos sąlygos vykdyti skolų išieškojimo veiklą, pvz. dėl prieš įstatymo įsigaliojimą įsigytų reikalavimo teisių įgyvendinimo. Atsižvelgiant į tai, siūloma į Įstatymo projektą įtraukti nuostatą, kad Įstatymas netaikomas iki jo įsigaliojimo įgytų reikalavimo teisių įgyvendinimui.

Jei būtų reikalinga patikslinti nagrinėjamus klausimus, maloniai prašome kreiptis telefonu 8 601 92542 arba elektroniniu paštu marius@lkvia.lt.

Lietuvos kreditų valdymo įmonių asociacijos direktorius

Marius Šlepetis

